

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 12. januarja 2023 - Leto XXXIII, št. 2

VEČ KAK 200 POHODNIKOV SE JE PODALO NA PAUT MED BÜDINCI PA ANDOVCI

Obnoviti je treba cestne povezave med Monošтром in porabskimi vasi
stran 4

Pomagati prekmurščini, da bi postala še bolj aktivno govoreča
stran 6

Drūdji den sem gorapravo
stran 8

Pohod sv. trej kralov po pauti Po dolaj pa bregaj

VEČ KAK 200 POHODNIKOV SE JE PODALO NA PAUT MED BÜDINCI PA ANDOVCI

En den po svetki sv. trej kralov (7. januara) je kauli pau desete vöre že tak lepau sijalo sonce na dvorišči bündinske šaule, kak če bi nej po božiči, liki po vüzmi bili. Pohodniki so pomalek napunili dvor, tisti, steri so

lovci je bila soorganizator pohoda. Posaba je pozdravo enoga najbolje zvestoga njenoga pohodnika, *Vilina Kutoša*. Kak je pravo, brezi njegvoga nasmejenoga obraza nega pohoda v Büdincaj.

briga, v kakšnom temponi stapajo drugi, oni morajo naprej leteti, pa če de prejk pauti kača ležala, te tö.

Etak smo pa v dugom redi stapali po lejpi bündinski goščaj, se pogučavali, hecali in smejali, poslušali smo brnenje motorne žage, vej so pa ništrni domanji lidgé vöpunücali lejpo vrejmen za delo v gauški. Etak smo prišli do najbolje söverne točke Slovenije, do mejnoga kamna številka 123, ništerni, najbolje tisti, steri so tü ešče nej ojdli, so vöponücali priliko pa napravili par kejpov. Paut nas je potejm vodila pri mejni kamnaj, na enom tali se je prejk drejv vidla poštija, stera iz Števanovec pela do nekdešnjoga mejnoga prehoda Verica-Čepinci. Na bivši bündinski karavli (laktanya) smo se stavili, da bi se malo okrepčali, najbolje smo vejndrik lovili domanje ocvirkove

po andovski goščaj, stere so nej tak lepau vredvzete, kak njine „sestre“ na drugi strani granice, pa smo že bili pri Andovski domačiji, gde so nas čakali porabski organizatorge, člani Porabskoga kulturnoga in

niška paut pelala od Büdinec do Andovec, je največ napravo *Vendel Žido*. Pohodnike je v Andovci pričakala pa pozdravila slovenska generalna konzulka *Metka Lajnsček* tö.

Do Andovec smo preodili

Kak duga kača se je vlejkla vrsta pohodnikov v bündinski gauški

se v tom leti ešče nej srečali, so si vauščili srečno nauvo leto, drugi so se pogučavali ali posladkali s pokarajom, steroga so spekle flajsne bündinske ženske. Pohodnike so čakali z vraučim čajom, sto je želo, si ga je leko malo razlado z domanjo palinko. Dapa ženske smo bole segale po domanji likeraj, steri so se ponüjali nejdaleč od nauve maskote, stera je pohodnike pozdravila ob prihodi. Gostoljubnost domanji organizatorov – Kulturno-umetniškoga društva Büdinci – so lejta, gda zaradi kovida pohoda nej bilau, nika nej pokvarila.

Pohodnike je pred odhodom pozdravo član društva *Aleš Janko*, steri se je veselili, ka nji je dosti prišlo. Ništerni so stari znanci organizatorov, bilau je pa med njimi precej nauvi obrazov. Ejkstra je pozdravo domanjoga žüpana *Iztoka Farteka*, občina Ša-

lovske »gasilski kejp« pri maskoti, na sterom smo težko meli vsi mesto, pa se je več kak 200 pohodnikov po asfalti napautilo prauti bündinski gauški. Organi-

Pohodnike v Andovcaj so pozdravili slovenska zagovornica v vogrskom parlamenti *Erika Köleš Kiss*, predsednik andovskoga društva *Karči Holec* pa slovenska generalna konzulka *Metka Lajnsček*

zatorge so letos pazili, ka bi tempo biu primeren za te čas, gda nas večina nejma kondicije, vej pa svetki so nas napravili ftrglive (lene) pa z gestijom smo tö nej šparali. Pa, hvala *Baugi*, letos je nej bilau prestopačov, takših, stere ne

pogače, dapa drugoga peciva je tö nej ostalo na traktori, s sterim so organizatorge pripelali vse dobrote, tiste, stere tečejo tö.

Ešče dobre pau vöre, najprva v porabskoj ridjajci po precej blatnom nekdešnjom mejnom pasi, potejm

K bündinski karavli so organizatorge pripelali pokaraj na traktori

turističnoga društva Andovci. Kakoli so se ništrni pohodniki med pautjov žaurgali, ka nej dobro, ka na pohodi dosta gejmo, smo se zatok skurok vsi v vrsto postavili, vej je pa iz kotla trno fanj denilo. Andovčani so nam pripravili golažovo župo z lečo, prekajenim štüclinom (krača) pa klobasi. Kakoli smo nej lačni bili, je gausta topla župa fajn segrejvala naše želaudce, vej je pa števanovski zvaun podne že pred eno vörov odzvauno. S pohodniki so se pozdravali pa pogučavali ništerni domanji funkcionarji, med njimi slovenska zagovornica v vogrskom parlamenti *Erika Köleš Kiss* pa predsednik andovskoga društva, obenem predsednik DSS *Karči Holec*, steri je v svojom pozdravnom guči vözdigno, kak so pomembne poti, stere vodijo od človeka do človeka. Kak je pravo, za tau, ka bi pohod-

ranč 8 kilometrov, pohodnike je čako ešče zadnji tau poti, kakši 4,5 kilometrov po asfalti. Ništrni, steri raj odijo sami, so šli naprej, drugi v skupinaj, dapa večina se je vküpočakala pa se vküper napautila do Vaško-gasilskoga dauma v Büdincaj, gde so je čakale zahvalne reči domanji lidi pa vraučii bograč.

Prvi trejkralovi pohod po pandemiji med Büdinci pa Andovci bi ranč nej mogo biti bole uspešen. Moram pa dolaspisati reči ednoga pohodnika (*Vaugra* iz *Varaša*), steri me je na dvorišči bündinske šaule pito, kak tau, ka se lidgé iz naši slovenski vesnic v večjom številu ne podajo na tau paut, če je pa tau trno dobro organizirani pohod. Samo vüpamo leko, ka nas kleti več bau z naše strani meje tö.

Marijana Sukič

Fotografije:

Jure Kljajič/Vestnik

Nikoletta Vajda - Nagy - nova glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje

Dela z veseljem in užitkom

Nikoletta Vajda, ki je v začetku septembra, po odhodu Marijane Sukič v pokoj, postala nova glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje, pravi: »Ne morem verjeti, da že četrti mesec

lahko delala tako dobro kot je Marijana. Upam, da bo tudi ona ponosna name. Sicer pa mi še vedno veliko pomaga. Poleg tega, da popravlja narečne članke, vmes tudi še kaj napiše.

Nikoletta Vajda-Nagy je delo od svoje predhodnice Marijane Sukič prevzela lani septembra

urejam časopis. Sama si nisem predstavljala, da bom to tako rada, z veseljem in užitkom, delala. Zdaj že razumem Marijano, ki je to s tako vnemo delala trideset let. Res je en poseben občutek, ko vsak te-

Vesela sem, da je ostala in nam pomaga.«

Nikoletta Vajda - Nagy se je po tistem, ko je na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani končala študij novinarstva in se vrnila domov, zaposlila kot novinarka pri časopisu Pora-

šanje, zakaj se je odločila, da bo študirala ravno novinarstvo, odgovorila: »Moram priznati, da nisem želela postati novinarka. Ko sem odšla v Ljubljano, sem prvo leto obiskovala celoletno šolo slovenskega jezika. Ko sem po pol leta morala oddati prijavnico na fakulteto, še zmeraj nisem vedela, kakšen študij naj izberem. Vsekakor sem vedela, da želim v Sloveniji študirati v slovenskem jeziku, ki ga še nisem popolnoma obvladala. Takrat je v Ljubljani že študirala kolegica iz Porabja in mi svetovala, naj se prijavim na FDV, na novinarstvo. Ko sem razmišljala o tem predlogu, se mi je zdel smiseln. Moram povedati, da mi zdaj ni žal, da sem se odločila za ta študij.«

Zanimivo je, da se je Nikoletta Vajda - Nagy v svoji diplomski nalogi ukvarjala s spremljanjem manjšinskih medijev v Porabju in njihovo vlogo pri ohranjanju jezika in narodne identitete Porabskih Slovencev: »V empiričnem delu sem izvedla anketo med bralci časopisa, poslušalci radia in gledalci slovenske oddaje. Če povzamem rezultate tega vprašalnika - obenem menim, da se v desetih letih ni veliko spremenilo -, ugotovila sem, da je časopis Porabje najbolj dostopen porabskemu občinstvu. Dobili smo tudi informacije, katere vsebine pogrešajo. Bralci so takrat navedli vsebine za mladi- no in tudi recepte. Menim, da je ena pomembnejših nalog urednikov narodnostnih medijev, da prilagodimo vsebine interesom občinstva.« Živimo v časih, ko si brez spleta ne moremo predstavljati življenja. Zato bo najbrž treba poskrbeti, da bo tudi časopis Porabje sčasoma dobil spletno stran, na kateri bodo bralci lahko

prebirali tudi novinarske prispevke. »Vsekakor se bo treba odzvati na nove izzive, zato res načrtujemo posodobitev oziroma

ter spregovorila o vsebinskih spremembah, od katerih so nekatere ob koncu leta že tu. »Vsekakor bo treba uvesti vsebine za otroke in mladi-

Z nekdanjo sostanovalko Tino, s katero še danes vzdržujeta stike

no, bralci pa so najbrž že zasledili, da po novem v časopisu najdejo recept, pa tudi šale, saj, sploh v teh težkih časih, potrebujemo malo humorja. Razmišljala sem tudi o tem, da bi lahko uvedli rubriko, v kateri bi priporočali knjige, tako otroške kot tiste, ki so namenjene odraslim. Tudi sama sem velika obože-

valka knjig, zato se mi zdi dobro, če bi bralcem lahko priporočali, katere knjige naj preberejo. Upam, da bomo dobili še kakšno

nadgradnjo naše spletne strani, tako da bi na njej objavljali tudi aktualne vsebine. Najbrž bi bilo treba kakšno stran nare-

S prijatelji v času študija v ljubljanskem Tivoliju

den dobiš v roke nov izvod časopisa. Moram povedati, da mi po prvih tednih, ki so bili res nekako uvajalni, zdaj to delo že gre lažje od rok. Da je tako, se moram zahvaliti vsem sodelavcem, tudi zunanjim, ki prispevajo članke za ta časopis. Vsekakor pa menim, da bo iz tedna v teden lažje. V začetku sem bila v skrbeh, ali se bom izkazala, ali bom to

bje. Seveda je urednikovanje vendarle drugačna izkušnja. »Res je drugače, toda vseeno imam to prednost, da sem vedela, kam grem, v kaj se spuščam in tudi kaj bo moja naloga. Ko si odgovoren, kaj vse izide v časopisu, kakšni bodo članki in vsebina, in to vsak teden, je to vendarle malce drugače,« je pojasnila sogovornica, ki je na vpra-

Nikoletta s svojo družino lani poleti

diti tudi na katerem od socialnih omrežij. Vemo, da predvsem mladi najraje spremljajo te strani, zato moramo, če jih želimo pridobiti, narediti to posodobitev. Je pa res, da bi potem potrebovali še kakšnega sodelavca, saj sama ne bi mogla opraviti vsega dela sama,« je razložila nova glavna in odgovorna urednica časopisa Porabje

idejo, pa tudi bralci lahko kaj predlagajo. Eni so že pripomnili, da bi radi imeli križanke, tako da bomo še videli, kako in kaj v prihodnje. Vsekakor pa si želimo, da bi bralci tudi v letu 2023 radi prebirali naš časopis,« je končala Nikoletta Vajda - Nagy.

Silva Eöry
Fotografije: osebni arhiv
Nikolette Vajda

PREKMURJE

Luka Gjerek

Zavod za gozdove Slovenije že duga lejšta vödabera najbole skrbne lastnike gaušk v Sloveniji. Na območji mursko-soboške enote je konec premianaučoga leta takše priznanje daubo 26-letni Luka Gjerek iz Böltinec.

Té mladi gozdar, steri je svojo prvo gauško, veliko 30 arov, küpo leta 2017 s penezi, stere si je prislüžo s svojim študentskim delom, je v gauško začno oditi že kak mali pojbič, in tau vküper s svojim pokojnim dejdekom. »Z naravo in gauško sam furt biu povezani, ške kak dejte. Furt sam steu pomagati, gda se je žagalo, podiralo ali sadilo nauvo drevdje,« pravi mladi gozdar, za steroga je zanimivo, ka se je vözašaulivo za okoljevarstvenoga tehnika in si svoj vsakdanjšnji krü slüži v firmi Lek Veterina, v steroy s sodelavci probajo napraviti tüdi premaz za zaščito drevdja pred divjadjo in drügimi škodljivci. Tak kak drügim gozdarom v Prekmurji in indri v Sloveniji tüdi Luki Gjereki dosta kvara vsakšo leto napravijo srnjaki in djeleni, pauleg Müre pa tüdi bobri (hódok). Lastnikom gaušk v zadnjom cajti dosta kvara napravijo tüdi tujerodne fajte drevdja in rastlin. Mladi prekmurški gozdar, steri ma v lasti zdaj že 15 hektarov gaušk, en tau v občinaj Veržej in Razkrižje, neka pa tüdi na Goričkom, ške pravi, ka je nevola tüdi tau, ka več kak 40 arov veliko gauško žmetno küpiš, on pa bi rad meu svoje gauške bole na küpi. Lejs, steroga pripauva, nüca en tau za sebe, neka pa ga tüdi oda. Pauleg toga pa v svojom praustom cajti iz lesa redi unikatne izdelke, največ vöre pa oglekala. Njegova skrita želja je ške, ka bi v gauškaj ob Müri napravilo glamping, v sterom bi sprejemo tiste turiste, steri so radi v sonaravnom okolji.

Silva Eöry

Erika Köleš Kiss o dogajanju v lanskem in pričakovanjih v letošnjem letu

OBNOVITI JE TREBA CESTNE POVEZAVE MED MONOŠTROM IN PORABSKIMI VASMI

Leto 2022 je še vedno zaznamovala epidemija novega koronavirusa, poleg nje pa seveda tudi vojna v Ukrajini, ki je posledično povzročila tudi energetska draginjo. »Ko smo že mislili, da bomo nekoliko lažje zadihali, saj se je epidemija začela umirjati, se je začela vojna v Ukrajini, ki je močno zaznamovala tako življenja posameznikov kot skupnosti. Tako vlada kot mi v parlamentu smo se morali s tem veliko ukvarjati, saj je gospodarska kriza povzročila kar precej težav. Tudi veliko tistega, kar je bilo načrtovano, ni bilo uresničeno oziroma je bilo zamaknjeno, saj je zaradi pomanjkanja denarja in inflacije vlada morala spremeniti načrte. Kljub temu smo v parlamentu delali tako, kot smo to počeli prejšnja leta,« je najprej poudarila Erika Köleš Kiss, ki je bila na lanskoletnih parlamentarnih volitvah znova izvoljena za zagovornico Slovencev v madžarskem parlamentu.

21. februarja lani sta predsednika vlad Slovenije in Madžarske Janez Janša in Viktor Orbán v Lendavi podpisala sporazuma o vzpostavitvi skupnega sklada za razvoj Prekmurja in Porabja. Na podlagi tega sporazuma naj bi bil oblikovan razvojni program, v katerem bodo zagotovljena dodatna finančna sredstva za obdobje 2022–2026, ki bodo omogočila odpravljanje zaostankov tako v gospodarskem razvoju kot pri zagotavljanju ustreznega okolja za delovanje manjšinskih medijev, kulturnih in izobraževalnih ustanov. V petih letih naj bi vsaka od sosednjih držav za razvoj manjšin na obeh straneh meje namenila po pet milijonov evrov. Zaradi energetske krize in draginje se zdi, da podpora, vsaj v letošnjem letu, ne bo tako visoka, kot je bilo sprva načrtovano, toda po besedah sogovornice je podpis omenjenega sporazuma tako »porabske Slovence kot Madžare v Prekmurju napolnil z upanjem, da bosta obe vladi z občutno finančno in-

jekcijo podprli območji na obeh straneh meje. Lani se to še ni zgodilo, imamo pa upanje, da se bo program letos le začel izvajati. V

Slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss med nagovorom v madžarskem parlamentu

Porabju bomo tako lahko nadaljevali tiste gospodarske programe, ki smo jih že začeli izvajati s sredstvi, ki jih zagotavlja madžarska vlada. Glede gospodarskega programa, ki ga v Porabju izvajamo s pomočjo madžarske države, se je izplačilo sredstev podjetnikom sicer malce zamaknilo. Konec decembra pa so bile pogodbe vendarle podpisane in denar nakažan. Res pa je, da je veliko takih, ki pravijo, da se je zaradi inflacije vrednost teh sredstev zmanjšala.« Energetska draginja je tista, ki povzroča kar veliko preglavic tako gospodinjstvom, podjetnikom in tudi drugim, tudi narodnostnim organizacijam in ustanovam: »Vemo, da je tudi Slovenija zagotovila sredstva za razvojni program, zato imamo upanje, da se bo naš gospodarski razvoj ob pomoči vseh teh sredstev vseeno lahko nadaljeval.«

Po nekajletnem premoru, predzadnje zasedanje je bilo leta 2017, se je 23. marca lani v Budimpešti na 18. zasedanju sešla slovensko-madžarska mešana manjšinska komisija. V tokratnem zapisniku – ki je nastal ob okrogli 30. obletnici podpisa Spo-

razuma o zagotavljanju posebnih pravic madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji in slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski – so nekatera priporočila ostala še iz prejšnjih zapisnikov. »Uresničevanje sklepov na Madžarskem se je malce zavleklo, pričakujemo pa, da bo že kmalu znano, kateri organ bo odgovoren za uresničevanje posameznih priporočil, ki smo jih sprejeli na zasedanju,« je razložila Erika Köleš Kiss in izpostavila še načrte na infrastrukturnem področju, predvsem nujnost obnove dotrajanih cestnih povezav med Monoštrom in porabskimi vasi. Med prednostnimi nalogami je tudi financiranje tehnične posodobitve Radia Monošter, med večjimi naložbami pa ustanovitev galerije in medijskega centra v Monoštru. Kar se tiče Slovencev na Madžarskem, je zelo pomembno tudi področje šolstva in izobraževanja. »Če bi vse te načrte v kratkem lahko uresničili, bi to veliko pomenilo za nas. Pokrajino moramo razvijati tako zaradi nas samih, domačinov, pa tudi zaradi turistov, ki jih želimo privabiti k nam. Zagotoviti moramo takšne razmere za življenje, da bodo mladi ostali doma, da se bodo lahko tu tudi zaposlili in da se slovensko Porabje ne bo izpraznilo. Če bomo ljudi zadržali doma, jih bomo tudi lažje vključevali v delo naših kulturnih skupin,« je še izpostavila slovenska parlamentarna zagovornica. Kar se tiče nedavnega popisa prebivalstva pa meni, da bodo prvi rezultati znani že to pomlad. »Upam, da bomo že kmalu izvedeli tudi, koliko nas je Slovencev uradno. Vemo, da se vsi pripadniki slovenske skupnosti niso izrekli za Slovenko ali Slovenca, toda vendarle upam, da bo to število vendarle večje, kot je bilo leta 2011,« je še dodala Erika Köleš Kiss.

Silva Eöry
Fotografije:

arhiv časopisa Porabje

PISALI SMO PRED 30. LEJTI

V 1. številki časopisa Porabje, stera je vöprišla 14. januara 1993, je Irena Pavlič pisala o tom, kak je bilau mejseca decembra, gda je Slovensko društvo v Budimpešti melo svoje srečanje: »Naši gostje so bili veleposlanik Republike Slovenije Ferenc Hajós in njegovii sodelavci. Zaradi gostov, in ker se že dolgo nismo srečali, smo najprej imeli prijateljski razgovor. Ka nas je dosta bilau, smo vedli dosta gučati, vejpa zadnjokrat smo se juniuša srečali. Velka baja je, da v Pešti se ne čuje slovenska oddaja na radiona, na televiziji na drugom programi pa tö ne vidimo oddajo Slovenski utrinki, ka te se v Pešti vidi ramenska oddaja. Zatau bi mi radi, aj nam tau v Monoštri na Slovenski zvezi doli vzemejo pa nam pošlejo, ka gda se srečamo, te poglednemo. Novine Porabje vsakši dobi in smo zatau veseli, samo iz Slovenije nejmamo novine. Zatau smo iz Slovenije tö prosili pa od Slovenske zveze v Monoštri tö, aj nam pošilajo remitendo. Ka smo bili na koncu leta, smo vküppostavili program našoga društva. Tak smo odlaučili, da se potejn vsakši mejsec srečamo (v mejseci drugo soboto v štrtoj vöri). Takšne cilje mamö, da čim več Slovincov vküpp spravimo, steri živejo v Budimpešti. Tau bi pa tö radi, če bi se sodelavci slovenskoga veleposlaništvaa (nagykövetség) tö vključili v našo delo. Tak vögleda, da bi se eni radi učili slovenski knjižni jezik, mlajši pa odrasli tö. Potejn bi eno srečanje posvetili Avgustu Pavlu, predavanje (előadás) bi bilo o njegovom življenji in o tejn, ka je napiso. Srečali se bomo z gospaudom kanonikom Jožefom Zavcom. Gospaud je doma z Gorenjoga Senika in je duhovnik v Váci. On de prpovejdo o svojom življenji pa nam notri pokaže knjigo o Jožefu Košiču, ki je biu duhovnik na Seniki več kak pred stau leti. Gospaud Zavec pa nas je przvau sprtulejt v Vác k njemi, nam de sveto mešo slüžo in večernico. Cejli den bomo pri njemi. Pozvali pa bomo slovenskoga pisatelja k nam na našo srečanje, potejn gornjeseniške plesce pa bando Lacina Korpiča in ženske, štere z njimi spejvajo. Poglednamo si film o Sloveniji, zatau ka ščemo titi ta na izlet (kirándulás) in se tam spoznati z enim društvom. Dosta dela smo si vösprajli, vüpamo se, da se nam tau posreči. Na tau smo pomauč tö prosili od Slovenske zveze. Obečali so nam,

da do nas vsigdar pomagali. Lepo je, da se tüdi v takem velikem mestu srečujemo in družimo. Naša naloga je ohraniti se tüdi v Budimpešti. Razveselilo nas je, da je veleposlanik R Slo-

venije spregovoril z zadovoljstvom o zastavljenem delu in ciljeh. Na koncu srečanja smo nazdravili in si želeli srečno novo leto. «

OCENA LANJSKOGA LETAA, NAČRTI ZA NAUVO LETO pa je naslov pisanja o dji-leši, na steron so se 30. decembra 1992 na Slovenski zvezi srečali člani kulturnih skupin: »Zveza pet skupin ma, štere redno delajo za slovensko kulturo. Te skupine so lutkarji osnovne šole z Gorenjega Senika, Ženski pevski zbor iz Števanovec, ansambel Lacija Korpiča in ženski kvartet, folklorna (plesna) skupina in Pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika. Tao je približno 65 lüdi. Na sejo je prišlo 60 lüdi. Jože Hirnök, predsednik Slovenske zveze, je pozdravo naše aktivne lüdi, njim je zavalö cejlo letošnje delo. Proso ji je, naj delajo tadale za slovensko kulturo, če rejsan tao dosta trüda prosi. Irena Barber, sekretarka Slovenske zveze, je ocenila lanjsko delo, povedala je načrte za leto 1993. Kak je povedala, skupine so, vala baugi, vküper ostale, če so rejsan nisterni doj ostali, nisterni so se pa vcuj zbrali. Predsedstvo zveze je dosti pomagalo svojim skupinam, pošteni honorar dava tistim, šteri vodijo skupine, člani dobijo za vaje, za nastope honorar, potne stroške vsakomi pokrije Zveza pa se pobriga za obleke, za inštrumente ptt. Guč je bio od toga, kak so delale naše skupine lani. Vsaka skupina ma redno vaje, člani, če so za

dela ali za betega volo nej zadržani, redno odijo na vaje. Vsaka skupina je mejla priliko za nastope kak doma, tak v Sloveniji pa v tujini, si je leko tadale zdržala tiste stike, štere ma s skupinami v Sloveniji. Vsakši dobro vej, ka kultura pejnaze košta. Etak smo lani na tau potrošili skurok milijon forintov. Nej ka bi tak vzeli, da bi komi tau vauči metali. Radi smo, da je etak razvito našo delo, da mamö zakoj dati pejnaze. Kakšne plane mamö za leto 1993? Februara baude predstavitev v Murski Soboti, na tau se more pripravlati vsakša skupina. Letos mö tü organizirati Porabske dneve. Zvün toga mö organizirati razne programe skupinam. Če je mogoče, nauve skupine trbej vküpp sprajti (dramsko bi sploj trbelö). Gde je pametno, potrebno, pomoč (strokovno) moremo prositi iz Slovenije. Skupine svojo delo morajo dokumentirati. Tao je naloga tistoga, šteri skupino vodi. Na konci pa še tau: tak moremo delati, da čütimo, ka smo edna velka skupina, da negajo razlike, da moremo edna velka, dobra držina biti. «

O srečanju s pisatelon Miklóšom Rónaszegijom pa je Kristjan Mižer z OŠ Gornji Senik etak piso: »Pri uri madžarščine je učiteljica sporočila, da bo prišel na našo šolo pisatelj Miklós Rónaszegi. Vsak, ki ga hoče spoznati, se lahko sreča z njim. Iz našega razreda smo tö želeli prav vsi. Pred srečanjem smo si sposodili pisateljeve knjige. Nestrpno smo ga čakali. Prišel je dan, ko smo ga lahko videli in smo mu prisluhnili. Zelo preprost in prijazen človek je. Dobro obvlada „otroški jezik“. Govoril je o sebi in o svojih knjigah. 1930. se je rodil v Budimpešti. Tam je hodil v šolo. Ima tüdi učiteljsko diplomo. Od leta 1955 izdajajo njegova dela, zgodovinske, potopisne, življenjepisne, fantazijske romane. Njegove knjige lahko uporabljamo pri pouku madžarščine, zgodovine in zemljepisa. Moderne, humoristične zgodbice tüdi rad piše za otroke. Zelo zanimivo je bilo, ko je govoril o Kolumbu. Mi smo ga tüdi spraševali. Žal, čas je hitro tekell, morali smo se posloviti. Zelo koristna je bila ta ura. Üpam, da še večkrat pride k nam kakšen pisatelj ali pesnik. «

Vküppobrala: Silva Eöry

ŽELEZNA ŽUPANIJA

V Železni županiji smo najbola srečni

Na Madžarskem je v Železni županiji je najbola srečno lüstvo. Po raziskavi je na drugom mesti županija Györ-Moson-Sopron, na tretjom mesti pa županija Pest. Taši zemljevid, gde leko poglednamo, kak je lüstvo srečno, zadovolno po državi, so najprvin leta 2021 naredli. Te zemljevid tau pokaže, kak se lüstvo počüti, kakšno eksistenco ma, kak so lidgé zadovolni pa še tau, kak njim zdravje slüži. V tauj raziskavi se je 30 585 lüstva pitalo, s tauga je 56,2 % žensk bilau. Če starost gledamo, te je 34,9 % od 41 do 55 lejt staro bilau, 25,1% starejši kak 64, 18,9 % med 25-40 lejti, 2,6% pa menje kak 25 lejt. V vprašalniki so vsefele spitalavi, od dela, osebnoga življenja, javnoga življenja pa od eksistence. Odgovore so od 1 deset 10 leko notrazamerkali, ena je najbola slaba bila, deset pa najbaukšo bilau. Na tau pitanje, kak se počütijo, je večina petko označila, ka tau pomeni, ka tak srejdnje dobro. Če rezultate gledamo, te je v Železni županiji lüstvo najbola zadovolno, istina še tak tö samo s 5,6 točkami. Nej dosta menje, depa itak menje točk je dosegla županija Györ-Moson-Sopron, vseküpp 5,5 točk, pa samo nika sploj malo menje županija Pest. Najbola brez vole je lüstvo v županiji Nógrád pa v Borsod-Abaúj pa v Bács-Kiskun županijaj. Če tau gledamo, kak so s plačami zadovolni, te sta županija Györ-Moson-Sopron pa glavno mesto na prvom mesti. Samo malo, par točk sta dolazaostali Železna županija pa županija Pest. Če gledamo statistiko, te zato gvüšno vö leko povejmo, ka te pregovor steri tau pravi, ka od penez ne š srečen, gnesden že drügi pomen daubo.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Iskanje podpore za nestalno članico Varnostnega sveta

Prvo polovico letošnjega leta bo delo slovenske diplomacije v veliki meri zaznamovano z iskanjem mednarodne podpore slovenski kandidaturi za nestalno članico Varnostnega sveta Organizacije združenih narodov. Volitve v Generalni skupščini Združenih narodov bodo poleti, Slovenija, ki se za položaj poteguje z Belorusijo, mora prepričati najmanj 129 držav. Če bo prepričljivejša od protikandidatke, bo to nalogo opravljala v letih 2024 in 2025, in sicer drugič.

Varnostni svet ima za poglavitno nalogo ohranjanje miru in varnosti. Glede na to, da ga sestavlja samo 15 članic od skupno 193 držav, je to izjemna priložnost za Slovenijo.

Začeli so veljati ukrepi za pomoč v energetske krizi

Z novim letom so začeli veljati ukrepi državne pomoči gospodarstvu, kot so subvencije zaradi visokih cen energentov. Regulirane so cene elektrike za javne zavode, za mikro, mala in srednja podjetja ter za gospodinjstva. Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize prinaša subvencije zaradi visokih cen elektrike, plina in pare, subvencije za skrajšani delovni čas in čakanje na delo ter posojila za zagotavljanje likvidnosti podjetij. Za mikro, mala in srednja podjetja je vlada tik pred novim letom omejila cene elektrike za čas od 1. januarja do 30. junija. Najvišja maloprodajna cena za višjo dnevno tarifo znaša 217 evrov za MWh, za nižjo dnevno tarifo 155,50 evra in za enotno tarifo 195 evrov. Te cene veljajo za 90 odstotkov porabe v enakem obdobju leta 2021, s čimer so odjemalci spodbujeni k varčevanju. Najvišja dovoljena maloprodajna cena elektrike znaša za višjo dnevno tarifno postavko 207 evrov za MWh, za nižjo dnevno tarifno postavko 148,5 evra in za enotno tarifno postavko 186 evrov brez davka na dodano vrednost. Cena plina je določena pri 95 evrih za MWh.

POMAGATI PREKMURŠČINI, DA BI POSTALA ŠE BOLJ AKTIVNO GOVOREČA

V naši prejšnji številki ste lahko prebrali, da je pri založbi Mladinska knjiga pred kratkim izšla knjižna izdaja z naslovom *Prekmurščina, kinč predragi*. Publikacijo so na lanskoletni slovesnosti ob dnevu samostojnosti in enotnosti Republike Slovenije predstavili tudi v Monoštru, takrat smo se o nastanku knjige pogovarjali s pobudnikom za izdajo, predsednikom Prekmurskega društva general Maister mag. Marjanom Faričem, ter avtorjem vsebinskega koncepta in strokovnim urednikom knjige, rednim profesorjem na ljubljanski slovenistiki dr. Hotimirjem Tivadarjem.

- Gospod Farič, knjigo Prekmurščina, kinč predragi ste predstavili že v Murski Soboti in tudi v Ljubljani. Lahko bi rekli, da se je tokrat vrnila v Porabje, kjer je pravzaprav njena zibelka ...

»Res je, pobudo zanjo smo dobili ob svojem prvem obisku v Porabju, takoj po ustanovitvi našega društva. Leta 2016 nas je ta pokrajina gostila in smo takratnega predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem Jožeta Hirnoka vprašali, kaj naj naslednjič prinesemo porabskim Slovincem. Rekel je: „Prinesite nam knjigo.“ Kasneje smo veliko razmišljali, na kakšno knjigo je mislil. Po tolikih letih nam je vendarle uspelo sestaviti knjigo, ki smo jo vsebinsko in organizacijsko oblikovali sami. Tako je zdaj končno oživela.«

- V knjigi poudarjate, da razumete prekmurščino kot neločljiv del slovenske kulture, to narečuje pa naj bi bilo v določenem smislu v nevarnosti.

»Prekmurje in Porabje sta

jezikovno en prostor. Moramo pa se zavedati zgodovinskih okoliščin in razumeti, zakaj se 'domanji guč' v

mag. Marjan Farič

Porabju gubi. Ravno zaradi tega smo tudi ustvarili to knjigo. Gre za to, da nekaj

prof. dr. Hotimir Tivadar

ohranimo, da ne izgubimo tega, kar imamo. Kajti tudi v Prekmurju prekmurščino izpodriva knjižna slovenščina, in če teh procesov ne bomo nekako umerili, lahko izgubimo nekaj, kar je naša kulturna dediščina in na čemur temelji naša identiteta.«

- Komu ste namenili publikacijo, ali so ciljno občinstvo predvsem prekmurški in porabski Slovenci?

»V svojem društvu smo začutili, da je osrednji element prekmurske in porabske identitete jezik, ki je seveda neizpodbitno del slovenske kulturne dediščine. Knjiga je namenjena vsem govorcem tega narečja in seveda vsem zainteresiranim, kajti napisana je zelo poljudno, zelo široko. Bogatijo jo tudi vsi zvočni jezikovni primeri. Namenjena je predvsem mladim, da bi se seznanili s prekmurščino. Z nečim, kar je mogoče tudi čutiti kot nekakšen arhaičen, star jezik, ki

ga pa oživljamo z novimi, sodobnimi sredstvi. Zvočne datoteke smo dali v digitalni prostor: priložen je ključek USB, knjiga je opremljena s kodo QR. Gre za to, da je lahko knjiga tudi učni pripomoček in zaradi tega smo jo danes pripeljali v Porabje in jo razdelili po dvojezičnih in narodnostnih šolah v Porabju.

- Profesor dr. Tivadar, kako ste vsebinsko zasnovali to nevsakdanjo »govorečo knjigo«?

»Knjiga je prav gotovo posebnost. Teoretičnemu opisu vloge prekmurščine nekoč in danes smo dodali avtentična besedila, ki so jih prebrali avtentični interpretatorji. Tako bodo lahko bralci in poslušalci te knjige brali in obenem poslušali zapisana besedila. Velika večina besedil je govorečih, in ta dodatna kakovost kaže na pomen prekmurščine tudi danes.«

- Med predstavitev publikacije v Monoštru ste več-

krat podčrtali, da se pri razumevanju prekmurskega prostora niste omejili na ozemlje današnje Republike Slovenije.

»Knjiga je v prvi vrsti namenjena prekmurškemu bralcu in poslušalcu, ki ga želimo podkrepiti v znanju. Moram pa poudariti, da v tem primeru razumemo Prekmurje širše – torej se ne ustavljamo na meji, ki sedaj hvala Bogu nima več tistih hišic –, skratka s Porabjem. Želimo, da bi se prekmurščina kot taka slišala in govorila na tem celotnem območju. Seveda obstaja velik interes za najrazličnejše govore tudi širše v Sloveniji. Mislim pa, da je prekmurščina eden takih zakladov slovenskega jezika, ki ga je potrebno predstaviti tudi širše po Sloveniji in tudi po svetu. Naj omenim samo profesorja Marca Greenberga, ki se je dosti ukvarjal s prekmurščino in tudi znanstveno raziskuje to narečje ter spodbuja njegovo rabo.«

- Ali je ta raba res ogrožena? Kaj lahko storimo?

»Danes sem na tej prireditvi poslušal mlade govorce, ki so nastopali v porabščini, če pa bomo šli čez mejo v Prekmurje, bomo slišali tudi govorico v prekmurščini. In ne samo to, na družbenih omrežjih se piše v prekmurščini, ustvarjajo se besedila v prekmurščini. Sam bi torej dodal neko pozitivno noto: bistvo naše knjige je dejansko ta pozitivnost, ta srčnost, ki naj bi pomagala prekmurščini, da bi postala še bolj aktivno govoreča.«

(Slika na 1. strani: Odloemek iz knjige Prekmurščina, kinč predragi)

-dm-

foto: Silva Eöry

Pod Srebrnim brejgom ...

... se na velke policijski avtonge odavajo. Zveškoga so tau Škode gé, ka je nindri indri nej mogauče kúpiti. Takši avtoni so »naviti«, bole brž dejo, bole krepko so vküperskladjeni pa zato pacin tó »požirajo«. Policajge so nauve autone dubili, stare so pa na licitacijo dali. Na nji se je brž neka »kújati« začnilo. Autone so samo tisti leko kúpili, steri so za licitacijo vedli. Med seuv so se zgučali, ka nedo na velke »zdigavali« cene. Rejsan so za male pejneze do avtonov prišli, zdaj je tadale za rejsan dobre pejneze odavajo. Če bi šli gledat, sto je autone küpo, bi leko vido, ka so tau ranč policijske bili. Tak do zdaj ranč uni tiste autone po poštijaj naganjali, sterim so je tadale odali. Če je spoj zgrabijo.

Mura (nogometni klub) iz Murske Sobotice več nikoga ne zgrabi. Ranč tak vögleda, njigvi najbalkši nogometiši so odišli. Zaprav, odali so je. Pa tau tiste, steri so iz Mure šampione (bajnok) napravili. Odišli pa so k konkurenci v Celje. Tak do na sprtolejt štirge iz Celja prauti svojimi indašnjomi klubi Mura labdo brsali. Gda malo bole poglednemo, skur polonje najbalkše ekipe je od Mure v Celje »odskočilo«. V svejti brsanja labde se že dugo vej, sto pejneze ma, leko dobi, ka si želej. Vsi se na velke spitavajo, od kejc je v Celje telko pejneze prišlo, ka najdragše nogometiša leko küjpi, najvišise plače njim da. Celje je v sezoni 2019/20 prvo v ligi bilau. Že eno leto po tejm so skur iz 1. lige vöspadnoli. V tistom leti, gda je ranč Mura šampion bila pa po tejm velki Tottenham 2:1 obrnauala. Tau je za pravo senzacijo v Evropi valalo. Od tisti nogometišov ji je malo v Murski Soboti ostanolo. Zaprav, drugi so ji taodpelali. Črni oblacke se više Mure nabejrajo. Leko, ka dobro so prislüžili, gda so svoje najbalkše odali. Depa, pejnezi labde ne brsejo, tisti, steri se »bauto« z nogometišami idejo, tó nej. Kak bau, de se vidlo, pri Muri zagnauk nikšnoga velkoga vüpanja nega.

Pravijo, ka vüpanje slejgne mrgé. Tak so slovenski pavri vüpanje meli, ka »nauvi« glavaške kaj za nji naredijo. Pa se je dun zgodilo, ka tak prekleto po žepki nedo biti. Tak njigvi traktorge pa kombanji nedo tak preveč drago »pili«. Tisto tó, na stero do svoje štale pa glejve sejgrejvali, nede tak drago. Depa, ta dobrauta samo tiste leko zaodi, steri so rejsan kak pavri pri financaraj nutzglášeni. Zvün nji eške lidge, steri velke gauške majo, čebelarge pa eške kaj bi se najšlo. S tejm pavri po dugom, dugom časi dun v pun mejsec več ne lajajo, ka niške za nji brigo nema.

Sto de velko brigo za tiste ženske emo, stere za betežnike skrb majo? Dugo, preveč dugo so za svoje delo nej pošteno plačane bile. Kak vögleda, se tau po nauvom vömini. Ne gučimo od padarov, od medicinski sester tó nej. Tau so lidge, zvejkšoga ženske, steri vsikiš den skrb za betežnike majo; uni z njimi fizično delajo. Pri njivi plačaj aj bi se vseküper vöminilo, za svoje delo pošteno plačo dobijo. Depa, eške tadale se v špitalaj na red čaka, tak dugo se čaka, ka tau skur kak kakša fantastika vögleda. Zatoga volo se nauvi štrajk ma zgoditi. Depa, nedo padarge pa medicinske sestre štrajkale. Nej, pacienti, betežniki do štrajkati začnili. S tejm škejo glavašom povedati, v kakšnoj nevauli so se najšli, kak dugo trbej čakati, ka do padara pridejo. Prva že leko preminejo, kak je kakši doktor pogledne. Takše je rejsan eške nej bilau, ka bi pacienti štrajkali. Tau bi nekaj kak šalo leko razmo. Pa nej šala, lidge, betežniki, pacienti, so se zgučali, ka več k padarom nej dejo. Zdaj pa, sto mora na svojom mesti delati? Gvušno, ka doktorge, depa, če betežnikov nega, za koga volo do spoj v slüžbo ojdli?

Naš Srebrni brejg nigdar nej betežen biu. Nika od toga ne vej, kak dugo na kakšnoga padara čakati trbej. Pa si zatoga volo tak brodi: »Če stoj tak dugo na doktora čaka, že samo zavolo toga leko betežen grata.« Ja, naš brejg svoj vrek rejsan na pravom mesti ma.

Miki Roš

IZ NAŠE KÜNJE – OREJOVI KIFLINI

Že od malih naug sam mejla rade vsakšo sladkarijo, v šteri so bili oreji. Tak je naš oča dostakrat v bauti küpo orejove kifline pa smo te zvečer pri televiziji segali notri v posaudo pa se žmajali s tejm dobrim pokarajom.

Gda pa je prišo cajt, ka sam sama začnila pečiti, sam probavala, šteri recept mi je najbalkši pa šteri kiflinge najprle sfalijo na tanjeri. Med tejm so orejovi kiflini, štere sam najšla na interneti pod imenom »babičini krhki orehovi rogljički«. Te recept mam zdaj že par lejt napisani na enom malom listki, pa skaus premišlavlem, ka ga morem prepisati v irko, ka se mi nede zgübo. Bilau bi ga škoda, zatao, ka so te kiflini rejsan eni najbalkših.

Ka te spekli te rahle kifline, nücate:

- 250 g putra
- 350 g mele
- 100 g cukra
- 100 g mletih orejov
- 1 djajce

Gda testau zmejsite, more iti v hladilnik pa se laditi par vör, ovak nete mogli kifline vönapraviti. Zatao si za te recept vzemte cajt, ka te mogli fajn naraji delati s testom tüdi te, gda de mrzlo.

Gda kifline delate, jih sprauti dejvlite v plej, na šteroga date paper za pečiti, pa jih te na 180 stopinjaj spečite telko, ka na robaj malo rjavkasti gratajo, nika več. Plej te vzemite vö, ali kifline nej včasi jemati iz pleja, zatao ka so tak rahli, ka do se vam trli. Počakajte, ka se malo oladijo, pa je komaj te fajn naraj zložite na tanjer. Gda se pa čista oladijo, jih skobacajte še v cukri v praji. Tüdi tao morete delati fajn naraji, ka se vam kiflini ne sterejo.

Znam, ka pri tom recepti vse trbej delati naraji, ali vörvlite mi, splačalo de se. Kiflini so takši, ka se vam v lampaj sami od sebe raztopijo. Tak vam rejsan obečam, ka vam nede žau.

Dober tek iz naše v vašo künjo!

Simona Rituper

... DO MADŽARSKE

Davčna olajšava ženskam med 25. in 30. letom

Pred dobrim letom je na Madžarskem začel veljati zakon, da mladi do 25. leta starosti ne plačujejo dohodnine. Vlada želi s tem spodbujati mlade, da bi si ustvarili družino in da bi vzgajali otroke. Od 1. januarja dobijo dodatno davčno olajšavo ženske med 25. in 30. letom starosti, če postanejo mame, torej, če rodijo ali posvojijo otroka. S to dodatno davčno olajšavo lahko letno privarčujejo največ 900 tisoč forintov. Olajšava velja za mlade matere, ki bodo rodile po 1. januarju 2023. Še naprej pa velja odredba, da matere, ki vzgajajo štiri ali več otrok, do konca življenja ne plačujejo dohodnine. Vlada želi dvigniti nataliteto tudi z odredbo, da študentskega posojila ne bo treba vračati mladim ženskam, ki bodo v času študija ali v dveh letih po uspešno končanem študiju rodile ali posvojile otroka.

Spominska medalja v spomin pesnika Sándorja Petöfija

Madžarska narodna banka bo letos zaradi različnih dogodkov in obletic izdala 24 spominskih medalij (spominskih kovancev). Prve medalje bodo na trgu ob obletnici madžarske himne, napisane pred 200 leti, 23. januarja 1823. Ob tej priložnosti bo izdala narodna banka medaljo iz srebra in eno iz drugih kovin. Prav tako sta s 23. januarjem 1823 povezani drugi spominski medalji, saj se je na ta dan rodil eden največjih madžarskih pesnikov Sándor Petöfi. V spomin na njegovo rojstvo bo narodna banka izdala srebrni kovanec v vrednosti 30 tisoč forintov, ob njem pa tudi cenejšega v vrednosti 7.500 forintov.

Numizmatike, zbiratelje kovancev, bodo verjetno zanimali cenejši kovanci, tiste, ki v zbiranju spominskih kovancev vidijo naložbo, pa bo banka razveselila z zlatim kovancem, ki bo vreden pol milijona forintov. Izdali ga bodo v spomin na madžarskega kralja Andraža I. Izšel bo v seriji z naslovom Kralji, graditelji države iz dinastije Arpadovičev.

DRÜDJI DEN SEM GORAPRAVO

Lacina Kovača iz Andovec lüstvo najbola tak pozna, ka Poštaš Laci, depa doma v vesi je samo Dinda. Kak je nam pripovejdo, v Andovci se je naraudo, tam žive pa ranč nikdar neške oditi v iz vesi. Zvün tistoga časa, gda je sodačko dolaslüžo, v cejlom življenji je doma bejo s starišami. Laci je ovak vsigdar veseli, taši, kak če bi nikdar niše nevaule nej emo. Sploj rad ma družbo, med lidami se počüti dobro, gda je nauvo delavno mesto isko, vsigdar je tau bilau prvo, aj ma tam spoznance pa padaše.

- *Dinda, najprvin bi te tau pito, zaka tebe doma pa v sausedni vesi tak zovejo, ka Dinda?*

»Tau je tak bilau, gda sem mali bejo, prva rejč, ka sem go vöpravo, je Dinda bejla. Te so mena tau doma začnili gučati, ka Dinda, Dinda pa sledkar so drüdjji tü prejkvzeli, depa name tak samo doma v vesi pa v sausedni vesi zovejo. Proto taumi, ka so mena tau starištje začnili gučati, sledkar sem za nji samo Lacika bejo.«

- *Tau, ka te edni tak zovejo, ka poštaš, tau vejmo, zaka.*

»Leta 1990 sem začno v Varaši na pošti delati pa cejlak do konca 2014. leta, gda sem zavolo zdravja mogo enjati, sem poštaš bejo, zavolo toga so name tak zvali.«

- *V Andovci si se naraudo, na taum tali, steroga tak zovejo ka Gres, si goraraso. Kakšne spomine maš iz tisti lejt?*

»Fejst lejpe spomine mam, dobro je bilau tøj gorarasti. Tau tü leko povejm, ka mi, Gresarni mlajši, smo zato nej najbaukši bilej. Bilau tašo, ka Tupin Laci, Bödraški Tibi pa dja smo z bildja pa slame indijanski šator naredli nejdaleč kraj od ramov. Potejm smo cigaretline vožgali pa kadili smo tak kak cuk. Gda je tau Tupin Joška zagledno, včasín taprileto, daubo je tam vsakši, nej samo njegvi sin, vsi smo biti bili. Leko, ka ranč zavolo

toga, depa dja do gnesden ne kadim. Gda je vzimi dolaspadne snejg, te smo mi podje dola v ves šli se čujskat, če je pa nej mogo prejk bus, te smo doma ostali. Dekle, one nej, one so z Gres a pejški prejkodišle v

Laci Kovač (Dinda) je cejlo življenje živo vküper s starišami

šaulo, zavolo toga smo mi vsigdar fasivali kak doma tak v šaula. Mi smo fejest lagvi mlajši bilej, zavolo toga so na nas

Števanovska mladinska nogometna ekipa, Dinda v prvi vrsti z labdov

fejst skrb meli, kak Tupini, tak Bödraški Margit, tak doma pa če je trbelo, smo fasivali tö. Mena je tau bejo znak večer, ka oča vöstano pred aukna pa füčno enga, te sem dja že vedo, ka moram domau titi, če sem nej üšo, te sem daubo po riti.«

- *Rad si odo v šaulo?*

»Dja sem sploj nej rad odo v šaulo, dja sem bola pri sau-

sada traktor vozo ali ka koli drügo, samo aj mi nej trbej v šaulo titi. Ka je v šauli lejpo bilau, tau je foci bejo (nogomet) pa družba, drügo nej.«

- *Gda si vöspravo šaulo, kakšno meštarijo si se včijo?*

»Tišlar sem sto biti, depa za strugara so me goravzeli. Šaulo sem vözopodo, depa kak strugar sem samo en den delo.«

- *Kak tau, leko so te samo na en den goravzeli?*

»Nej, tau je tak bilau, ka so me v kosavno fabriko goravzeli pa že prvi den so mi tau prajli, ka v Györ v Rába fabriko me pošlejo delat. Gda sem dja tau zvedo, te

sem tak nagnauk gorapravo pa sem na pošto üšo delat. Zavolo toga sem kak strugar samo en den delo.«

- *Ti si fejest aktiven bejo v športi, najbola te, gda je foci trbelo špilati, depa špilo si rokomet tö v osnovni šauli.*

»V osnovni šauli v Števanovci je Šandor Bedič včijo nas rusiški dzejik pa telovadbo tö. Dja sem se trno rusiški nej sto včiti pa ranč me je nej brigalo cejlak dočas, ka mi je Šanji tau nej pravo, ka samo te leko rokomet špilam, če iz rusiškoga

dzejika štirko ali petko dobim. Dja sem sploj rad špilo rokomet, tak ka velko motivacijo sem daubo stejm, tak ka začno sem se redno rusiški včiti.«

- *Gde si začno nogomet špilati?*

»Dja sem samo v Števanovci špilo nogomet, najprvin v mali ekipi od leta 1990 do 1992. Te sem rutjivo, gda sem

Šaularge števanovske šaule. Dinda pravi, ka je samo zatok rad v šaulo ojdo, ka je leko špilo nogomet pa rokomet

dolazaslüžo, potistim pa te že v velki ekipi.«

- *Kak je bilau v Varaši na pošti, gde si skur 25 lejt »slüžo«?*

»Dja sem leta 1990 začno v Varaši na pošti delati pa še gnesden bi tam delo, če bi leta 2014 nej v špitala prejšo. Mena se je pošarsko delo fejest vidlo, zato ka sem rad med lüstvom, dosta lüstva sem spozno. Še tak sem rad delo tau, ka dostakrat me je dež prau, na mrazi sem bejo ali vročina bejla. Dja sem vsigdar slejdjen bejo, sto je nazaj prejšo, zato ka dja sem z vsikšim pripovejdo, dja sem si vzejo čas za lüstvo.«

- *Kak je bilau, gda te je mati naprejuvzela, ka si malo več spijo, kak bi trbelo?*

»Tau je prvo leto bilau, gda sem rejsan malo več spejo, kak bi trbelo, mati me je začnila bešejkivati, dja pa pravim njej: „Mati, ka je v tejm tak čüdno, vej pa vsakši poštaš pidje“. Tau je mati nikakoma taprajla pa od tistoga mau s tejm name večkrat dražijo.«

- *Kama si üšo delat, gda si odišo od pošte?*

»V fabriko Focus, tam sem štiri lejta delo pa te leta 2019 sem üšo v Avstrijo delat, ta, gde djaboka pauvajo. Nika ne morem prajti, dobro delo mam, traktor vozim, djaboka berem, obrezavam pa vse drügo, ka trbej. Pa tau je dobro še, ka odtec z Vogrskoga, iz

Porabja dosta lüstva dela tam, dobra družba je. Če bi sam delo tam, če bi nej bili padaške, te nej gvüšno, ka bi tak dobro bilau, nej gvüšno ka bi tam delo.«

- *Tè si že emo vozniško (jogositvány) za avto, gda si tam začno delati?*

»Gda sem zvedo, ka tam baude zame delo, te sem naredo vozniško, brezi toga bi nej mogo tavö odti pa traktor voziti tö nej. Gda sem napravo izpit, te sem dja že štiridesetpet lejt star bejo, mena ga je dočas nej trbelo, zato ka bus me pelo pa pripelo, v slüžbi na pošti sem pa tak biciklin nüco.«

- *Zdaj že maš vse, dobro delo, avto, zdaj že samo tau fali, ka se oženiš, nej?*

»Dja sem rad tak, ka sem fraj. Z ene strani je dobro, z drüge pa nej, dobro bi bilau, depa dja odtec, od dauma kraj neštjem oditi. Tøj sem se naraudo, tøj sem goraraso pa tøj štjem živeti do stari lejt.«

(Kejp na 1. strani: Dinda je rad biu poštaš, ka se je rad pogučavo z lidami)

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O SLOVENSKI KRAJINAJ

Pri slejgnjom vejkšom kraji skrak reke Soče (Isonzō) stodjimo. Slejgen je, če po Soči tagor demo, prvi pa, gda

Halštatske kulture pripovedjamo, stera 3500 lejt nazaj sega. Ranč na teritoriji Kobarida so 1079 grobov iz tistoga

vizicijo je šlau. Po toj »akciji« so lidge svoje staro vörvenje na tiüma, nut v držinaj tadale varvali. Po nesterni svedočenji aj bi takše lidi eške kaulak leta 1950 najšli.

Kobarid je s svojimi lidami med prvo velko bojno nebesko trpo. Zvün nji pa sodacke na talanskom pa avstrijskom kraji fronte eške bole. Je pa Kobarid v vsej leksikonaj pa enciklopedijaj ranč po enom velkom bitji poznani. Slegnje, 12. bitje na fronti se je bilo. V njem se je čüdež pri Kobaridi zgauo. Čüdež, steri se je vido.

Vse vküper se je že prva začnolo. Talanom je samo malo trbelo pa bi 200 km pa eške več nutvdarili v Monarhijo. Do Ljubljane bi leko prišli, do Maribora pa Graca tö. Monarhija je nemškoga cesara za pomauč prosila. Generali so že 12. septembra plan napravili, po sterom aj bi Talane dojavili. Na fronto je 7 nemški divizij prišlo. Talani so od toga nika nej vedli, gvüšni so bili, ka niške več je ne more dojaviti. Kak povejdano, 24. oktobra na drugo vöro vnoči se je klanje začnolo. Pa nej samo tau, Nemci so s štükami granate s plinom (gáz) na Talane streljali. Tau se je na Soči oprvin zgodilo. Najbole lagvi je fosgen biu. Plüča je lidam na nikoj djau. Pa nej samo tau, ranč maska (gázálar) je nika nej pomogla. Po tejm prvom šoki so po Talanaj vdarili. Kak smo že gnauk pisali, Slovenec se je prauti Slovenci bijo. Za Monarhijo ji je dosta več miralo, ka je tau na talanskoj kraji bilau. V tom bitji je oprvin do totalnoga bitja prišlo, stero je v drugi velki bojni kak »blitz krieg« poznano. Kaulak ousme vöre Talani že v paniki bežijo. Kak se tomi pravi, njigva fronta

se je vküperzrüšila. Od toga, ka vse se je godilo, bi leko na dugo pa na šurko pripovejdali. Povejmo, ka 28. oktobra 1917 kaulak enajste vöre do

za sebe krajvzele. Nej samo Kobarid, dosta drugi vekši ali menjši varašov je vcejlak vničeni bilau.

Kobarid se je inda samo na terasi više Soče »stiskavo«. Na brgej više varaša cerkev sv. Antona stodji, kaulak nje pa so v lejtaj po prvaj velkoj bojni graubišče napravili. V njem gnes 7014 čunt (okostje) poznani pa nepoznani talanski sodakov počiva

nas paut pela po njoj tadoj prauti maurdji. Pravijo, ka njegvo ménje aj bi iz latinske rejči »caper« vöprišlo, mi bi tomi po naše »koza« prajli. Kak je v stau pa gezero lejtaj do gnešnjoga imena prišlo, tisti, rejsan včeni lidge vejo. Mi ga gnes poznamo kak Kobarid.

časa arheologi vöskopali. Po tejm je tadale šlau, kak smo že vseposedi v slovenski krajinaj vidli. Rimski imperij pa po njem so se v Kobarid tö stari poganski Slavi naselili. Depa, nindri so nej tak dugo svoje staro vörvanje meli, kak se je tau ranč v Kobaridi godilo. Nejsa se krščanskomi

Tak talanski sodacke više Kobarida stražo držijo. Ranč tak je 24. oktobra 1917 tö bilau, gda se 12. bitje na fronti skrak Soče začne. Talani so tistoga dneva 400 000 sodakov pa 2200 štükov meli, napadnolo ji je 350 000 sodakov, steri so iz eške malo več štükov granate na nji streljali

Kobarid

Na njegovom mesti pa kaulak njega so lidge že davnik nazaj živeli. Vej se, ka že v železnom veki so lidge na velke skrak Soče živeli. Od

vörvanji škeli pokloniti. Zato ga volo je iz sausadnoga varaša Čedad sodačija nutvdarila, njive stare simbole pa sveta mesta so njim vničili. Leko povejmo, ka za cejlo velko ink-

Tak je eden tau Tolmina po konci bitja vögledo. Zaprav, sploj je nika nej vögledo. Prejk dvajsti lejt je trbelo, ka so Tolmin nazaj gorpostavili

poudnejvi se je vse zgotovilo. S tejm zadnjim bitjom se je po 885. dnevaj fronta na Soči končala. Talane so daleč nazaj potisnili, malo po tejm so

Tolmin
je stari varaš, un tö skrak Soče stodji. Depa, fronta na njoj ga je skur cejloga vničila. Od prve velke bojne na Soči

Na Javorci skrak Tolmina nemška kostnica stodji (kost-čunta). V njoj čunte 956 nemški sodakov počivajo. Gnes takši spomin skrak Soče na velke živé, aj se takše več nigdar ne zgodi. Po nesterni računaj se za 300 gezero spadnjeni sodakov na fronti na Soči sploj ne vej, na sterom mesti se je njiva paut končala

kapitulejrali. V tom 12. bitji je telko mrtvi bilau, kak v enom drugom nej. Samo Talani so v štiri dnevaj prejk 350 gezero mrtvi meli. S tejm je na Soči mer grato. Depa, krajine kaulak fronte so si eške dugo, dugo nej pomogle. Na njivaj, paulaj pa travnikaj je nika nej bilau mogauče delati. Kak rešeto je krajina vögledala. Zvün toga so vojske živino

pa skrak nje bi v vaši pa naši novinaj Porabje leko eške lejta pa lejta pisali. Od toga knjige pišejo, skrak indašnje fronte vnaugi muzeji stodjijo. Ranč uni nam od »velke mesarije« pripovejdajo. V Tolmini takšen muzej dela, najvejkši pa je nin 30 lejt nazaj biu postavljeni v Kobaridi.

Miki Roš

Porabske litere

Lani ste večkrat leko šteli v naši novinaj razpis (pályázat) *Porabske litere*, steroga je vöspisalo Slavistično društvo Prekmurja, Prlekije in Porabja. V njem smo nagučavali lidi, naj se njim ne vnauža napisati svoje misli, svoje štorije ali pesmi v slovenskoj rejči, leko tau napravijo v našoj domanjoj rejči ali pa v knjižnoj slovenskoj rejči. Tisti, steri so se potrüdili, so svoje nagrade (díj) dobili lani decembra na lejpom, svetešnjom programi v Slovenskom daumi v Varaši. K nagradi pa cujsliši tau tó, ka se njina literarna dela notradejejo v novine Porabje, aj je leko vseveč lidi taprešte.

V drugi letošnji številki leko preštete pravljico *Akoša Dončeca* z Verice z naslovom Miro. Akoš Dončec je na razpis poslo deset pravljič v domanjoj rejči, v kategoriji »odrasli« je daubo tretjo mesto. Njema v imeni uredništva gratulejramo, vam, dragi bralci, pa želejmo fanj štenjé!

MIRO

Gnook je živo stari drvar. Tisti pa je biu tak velki srnak kak miš v cerkvi. Gnook pravi svojoj ženi:

»Ti, baba!« veli. »Speči mi enoga ali dva šterca, naj ga mam za sebe v goušči pa ne pridem vsigdar domou obed gesti.«

Baba vöspeče šterc, nutri ga deje v turbico, s tistov pa tá ide starec v gouščo. V kmičnoj dolini, gé je un lejs trejbo, je živo knez goušče, stari Dažbog. Dažbog pa je meu lejpoga sineka, šteri se zove Miro. Miro pa čuje kak pouka oček. Gnook je prišuto k starci. Tam pa je skrivma dojezu drvarovo turbico pa posüno drvarov šterc do vsakšoga falačka. Ali je stari Dažbog zaslüto tou, ka dela njegov vrajži sinek.

»Gé si Miro?« veli njemi Dažbog.

»Eti sam, oča!« pravi Miro.

»Brž odi sé! Gé si biu?«

»Ges sam zo šterc staroga drvara,« ovadi Miro.

»Če ti je nej biu mili té starec, të moraš znati, ka njemi moraš pošteno slüžiti tri lejta. Razmiš, sinek?«

Miro je biu žalosten, liki ka bi lejko delo? Ide cuj k staromi drvari pa njemi pravi:

»Dejdek, ges sam zo vaš šterc.«

»Če si ga zo, të boj veseli.«

»Ne more tak biti, kà me je oča pokaštigo pa ti moran tri cejla lejta zvesto slüžiti.«

»Püsti tou, vnükec!« pravi drvar. »Vejpa bi ti nej mogo gesti dati.«

»Ges si zaslüžim svoj krüj!« pravi njemi Miro z močnov rečjov.

Pa vi š! Tou je bilou čüdo: Miro vöposkibi drejva s korenjami: mlati jih pa se raztrgajo na meterska drva. Do večera je biu cejli lejs strejbleni.

»No,« pravi Miro, »lejko ideva domou?«

»Ej, vejpa lejko,« pravi starec. »Ali najoprvin moram vküppobrati par süjij vejk za domou.«

Miro se cujspravi pa brž telko vejk vküppobere, šterij bi nej moglo ranč dvajsti güncov távlejči. Tè zgrabi staroga tüdi pa ga gor posadi na té velki küp.

Drügi den ide stari drvar k bogatim gospodarom pa njim pravi, ka so kredi meterska drva za zimo. Tisti so pa nej dali valati, nego so vöposlali svoje lapce v gouščo. Večer pa vsakši lapec tou oznani, ka je cejla goušča vöstrejblena. Ka bi lejko delali? Mujs je bilo plačati staromi. Drvar pa ide domou pa se zgučita z Mirom, ka zran ideta delat k grofi.

»Dobro, ka sta prišla,« pravi grof. »Mamo telko grünta gorzorati, ka bi ešče trbelo stoukrat telko lidi kak vüva.«

Starec pa Miro oprvin ideta na senje, gé küpita dva malivi teleti pa ideta na njivo orat. Tam pa je telko arendašov delalo, ka so orali z dvanajstimi güncami. Miro nutri stoupi na sredino pa kda so že zvonili na obed, un je več zemle gorzorau z dvöma teletoma kak arendaši z güncami.

Gledajo arendaši, ka kakšivi vrajživi teleti ma té Miro? Zgučali so se, ka dobro bi bilou küpiti teleti. Istina, ka je Miro proso za njiva cejlo krbülo zlata pa ešče dvanajset güncov, s šterimi so arendaši orali. Arendaši so nagučali grofa na küpčijo. Vö so zmejrili Miroji krbülo zlata pa njemi dali dvanajset güncov tüdi.

Miro pa starec sta pa odišla. Arendaši so se cujzeli orati s teletoma. Gnali so njiva tá pa tantá, liki ne morejo orati s teletoma. Brez Mirove vrajže moči tou nejde. Oznanijo tou grofi, šteri brž zapovej, ka naj ziščejo Mira živoga ali mrtvoga! Nazaj ga priženejo. Miro pa z enov rokouv drži plüg, z drügov pa pouči z bičom, teleta pa začneta orati, kak če bi njiva vlejkli na vaužaj.

»Etak trbej orati!« pravi Miro.

Pa ide domou. Doma pa se zgučita s starim, ka zran ideta delat k velkomi krali.

»Dobro, ka sta prišla,« pravi krau. »Mamo telko sildja za mlatiti, ka bi ešče trbelo stoukrat telko lidi kak vüva.«

Šla sta nutri v škegen pa tam je bilou vküpsklajeno strašno dosta sildja v cejlj oslicaj. Miro fčasik zgrabi eno velko

oslico pa pet minut pleše nad njou. Tak jo mlati. Tè vzeme drüge oslice: pšenico, oves, prosou, gečmen. On vse vözmlati. Ide pa oznani krali, ka je kredi mlatitev.

»Joj, vejpa ovak bi trbelo tou delati!« pravi krau.

»Kak bi trbelo?« pita Miro.

»Vse ekstra: ekstra pšenico, ekstra gečmen, oves pa prosou!«

»Nika nej!« pravi Miro. »Vözberem vse.« Fudne na sildje pa viš! Pá je velko čüdo: vsakšo seme, gečmen, oves, prosou, pšenica, je bilou ekstra v ekstra küpaj. »Ka moram vama plačati?« pita krau.

»Dajte nama žakeu sildja,« pravi Miro. »V redi,« pravi krau. »Kda ščeta lejko prideta po njega.«

Miro pa starec domou ideta. Doma pa vküpziščeta cejli küp ronj, cot, ponjav pa přecov pa iz nijj cejli keden šivajo žakeu.

»Ideva,« veli Mirol »po najin lon!«

Drügi den se oglasita pri krali, krau pa veli svojomi oskrbniki, naj da žakeu sildja Miroji. Idejo v škegen. Miro vzeme žakeu pa fčasik nutri sipa cejlo pšenico, štero je vözmlato. Liki je nej dojšlo, biu je napunjeni samo kout v žakli. Oskrbnik nazaj ide k krali pa njemi oznani, kakši groubi žakeu ma té Miro. Krau pa pravi:

»Zdaj je že vse gli, trbej njemi plačati.«

Pa ešče pravi:

»Vej mo vidli, ka što de lado nesti tisti groubi žakeu?«

Vmejs Miro napuni žakeu: že je nutri sipo lajnsko pa predlajnsko letino pa deset lejt staro sildje tüdi, dönok je biu samo do polonje napunjeni té žakeu.

»Kakšo pa je tou vašo kralestvo?« pita Miro oskrbnika. »Vejpa ne morejo nama pošteno plačati.«

Zgrabo je Miro té žakeu, gor si ga djau na pleča pa üšo domou s starim. Biu je tak čemerasti, ka se je nej poslovo od krala.

Ali je bila velka radost pri rami. Meli so vse: sildje, drva, günce, pejneze. Živeli so v radosti. Nego so se dojšla tri lejta, zatok pravi Miro drvari pa njegovj ženi: »Ges mo vaja zapüsto. Vütro de se zvršo čas moje slüžbe. Mujs mi je domou iti.« Fejst sta ga zadržavala, ali zaman. Miro se je vrno. Oča ga je z velkov radostjov sprijao pa gnes itak živeta, če sta nej mrla.

Akoš Dončec

**SPORED SLOVENSkih
TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV**
**OD 13. JANUARJA
DO 19. JANUARJA**
PETEK, 13.01.2023, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 Pogovor s predsednikom vlade, 12:00 Pogovor z opozicijo, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Narava v 24 urah, 14:25 TV-izložba, 14:40 Prislunhimo tišini: Na podeželju za invalide slabša dostopnost izobraževanja, 14:55 TV-izložba, 15:10 Mostovi - Hidak, 15:40 Mulčki, Risanka, 15:50 Skoraj nikoli, 16:20 Infodrom, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ah, ta leta! 17:50 Pujsa Pepa, Risanka, 17:55 Hej, hej, Šapice! Risanka, 18:05 Šef doma z Mašo in Petro: Prekmurska gibanica, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Koncert Prifarcev s prijatelji in vejico rožmarina, 21:30 OdBita pot: Afrika, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Kinoteka: Poročna obleka, 23:35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 0:55 Napovedujemo

PETEK, 13.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 7:50 Videotrak, 8:55 Nordijsko smučanje (Ž): Smučarski skoki, svetovni pokal, 10:30 Dobro jutro, 12:20 Alpsko smučanje (M): Superveleslalom, svetovni pokal, 14:20 Biatlon (M): Štafeta, svetovni pokal, 15:45 Šef doma z Mašo: Školjke na buzaro in na francosko-belgijski način, 16:00 Panorama, 16:05 Gospodarstvo, 16:20 Magnet, 16:30 O živalih in ljudeh, 17:10 Na vrtu, 17:55 Hokej: Sij Acroni Jesenice - SŽ Olimpija, 2. tekma, finale državnega prvenstva, 20:20 Rokomet (M): Egipt - Hrvaška, svetovno prvenstvo, 22:00 Ljubezen in druge droge, 23:50 Čap: Trenutki odločitev, 0:50 Videonoč

SOBOTA, 14.01.2023, I. spored TVS

6:20 Odmevi, 7:00 Otroški program, 10:30 Infodrom, 10:45 Osvežilna fronta, 11:20 TV-izložba, 11:40 Ah, ta leta! 12:15 Duhovni utrip, 12:30 Ozare, 12:35 NaGlas! 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 O živalih in ljudeh, 13:55 TV-izložba, 14:10 Podjetno naprej, 14:45 TV-izložba, 15:00 Prislunhimo tišini, 15:15 TV-izložba, 15:30 Rojaki, 16:00 Prostovoljci: Jana Miklič - Društvo Tačke pomagačke, 16:30 Na vrtu, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Risanka, 17:25 V naročje morja, 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 20:00 Podarim dobim - igra, ki je prebudila tigra, 21:00 Naša hiša, 22:00 Poročila, Šport, Vreme, 22:25 Sedmi pečat: Švicar Chris, 0:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Utrip, Šport, Vreme, 1:20 Napovedujemo

SOBOTA, 14.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 6:10 Pričevalci: Franci Feltrin, 8:55 Nordijsko smučanje (Ž): Smučarski skoki, svetovni pokal, 10:30 Zima je zakon, 10:55 Alpsko smučanje (M): Smuk, svetovni pokal, 12:25 Alpsko smučanje (M): Smuk, svetovni pokal, 13:50 Deskanje na snegu: Paralelni veleslalom, svetovni pokal, 14:40 Biatlon (Ž): Štafeta, svetovni pokal, 15:55 Nordijsko smučanje (M): Smučarski skoki, svetovni pokal, 17:50 Zima je zakon, 18:30 Charlatan Magnifique, 20:00 Rokomet (M): Poljska - Slovenija, svetovno prvenstvo, 22:20 Koncert Dan D: Tiho, 0:00 Videonoč

NEDELJA, 15.01.2023, I. spored TVS

7:00 Otroški program, 10:30 Nedeljsko bogoslužje, 11:20 Ozare, 11:25 Obzorja duha, 12:00 Ljudje in zemlja, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Koncert Prifarcev s prijatelji in vejico rožmarina, 14:45 OdBita pot: Afrika, 15:10 Skrivnost Henrija Picka, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Bacek Jon, Risanka, 17:30 Čez planke: Kefalonija, 18:30 Naj muzika igra: Helena Blagne,

18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20:00 Primeri inšpektorja Vrenka 2: Nevidni človek, 20:50 Intervju, 21:45 Poročila, Šport, Vreme, 22:15 Sava, 23:30 Za lahko noč: Mojmir Sepe: Ljubljanske razglednice, 23:40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:10 Dnevnik, Slovenska kronika, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1:00 Napovedujemo

NEDELJA, 15.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 6:30 Duhovni utrip, 6:45 Po Turčiji s Simonom Reevom, 7:55 Nordijsko smučanje (Ž): Smučarski skoki, svetovni pokal, 9:30 Zima je zakon, 10:05 Alpsko smučanje (M): Slalom, 1. vožnja, svetovni pokal, 11:25 Alpsko smučanje (Ž): Superveleslalom, svetovni pokal, 12:30 Biatlon (M): Skupinski start, svetovni pokal, 13:10 Alpsko smučanje (M): Slalom, 2. vožnja, svetovni pokal, 14:40 Biatlon (Ž): Skupinski start, svetovni pokal, 15:55 Nordijsko smučanje (M): Smučarski skoki, svetovni pokal, 17:50 Rokomet (M): Nemčija - Srbija, svetovno prvenstvo, 19:40 Pozabljeni Slovenci: Felicita Kalinšek, 20:00 Igra parjenja: Nepričakovano, 20:50 Žrebanje Lota, 21:00 River, 22:00 Iz sebe, 0:00 Videonoč

PONEDELJEK, 16.01.2023, I. spored TVS

6:25 Utrip, Zrcalo tedna, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 TV-izložba, 11:15 Družbeni fenomeni: Selfie, 11:40 TV-izložba, 11:55 Intervju, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Starodavni gradbeni podvigi: Machu Picchu, 14:25 TV-izložba, 14:40 S-prehodi, 15:15 Dober dan, Koroška, 15:45 Mumindol, Risanka, 16:05 Z kot Zofka, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Podjetno naprej: Misija Mlada kohezija / Teja Bajt, Innobox zabožki s poskusi, 17:50 Zvit in Zaja: Barva, 18:05 Šef doma s Petro: Dödöli in pajani krüj, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tednik, 21:00 Arena, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Podoba podobe, 23:10 Glasbeni večer: Simfonični orkester Akademije za glasbo v Ljubljani, 23:55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:20 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:15 Napovedujemo

PONEDELJEK, 16.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:20 Videotrak, 11:15 Dobro jutro, 14:00 Prislunhimo tišini, 14:15 Obzorja duha: Kaj je Biblija? 14:50 Šef doma z Mašo in Petro: Prekmurska gibanica, 15:30 OdBita pot: Afrika, 16:10 Ljudje in zemlja, 17:30 Rokomet (M): Slovenija - Francija, svetovno prvenstvo, 19:50 Panorama, 19:55 Črna kronika, 20:10 Magnet, 20:20 Rokomet (M): Portugalska - Madžarska, svetovno prvenstvo, 22:00 Podjetno naprej, 22:30 Veselko, 22:50 1319. dan, 23:15 Videonoč

TOREK, 17.01.2023, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 TV-izložba, 11:15 Družbeni fenomeni: Sreča na ukaz, 11:40 TV-izložba, 11:55 Tednik, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Starodavni gradbeni podvigi: Petra - puščavska vrtnica, 14:25 TV-izložba, 14:45 Duhovni utrip, 15:00 TV-izložba, 15:15 Lučka - Pitypang, 15:45 Vafleji srčki, 16:10 Žogomet: Življenje je lepo, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Alpe-Donava-Jadran, 17:50 Niki Vrum, Risanka, 18:05 Šef doma z Mašo: Mesna štruca v paradiznikovi omaki s cvetačnim pirejem, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Vsa bitija, majhna in velika, 20:55 Dokumentarna oddaja, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Pričevalci: Walter Wolf, 0:10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:30 Napovedujemo

TOREK, 17.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 10:15 Videotrak, 11:30 Dobro jutro, 14:10 Šef doma s Petro: Dödöli in pajani krüj, 14:30 Aleksander Mežek, »Tečem skozi čas«, 16:15 Podoba podobe, 16:50 Josip Jurčič, 18:00 Podarim dobim - igra, ki je prebudila tigra, 19:00 Narava v 24 urah, 19:55 Panorama, 20:05 Koda, 20:20 Magnet, 20:30 V očetovem gozdu, 22:00 Ambasadorji plavanja, 23:00 NaGlas! 23:30 Videonoč

SREDA, 18.01.2023, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 TV-izložba, 11:20 Družbeni fenomeni: Čas brez časa, 11:45 TV-izložba, 12:00 New Neighbors - Novi sosede: Soba z razgledom, 12:30 TV-izložba, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Vsa bitija, majhna in velika, 14:20 Osmi dan, 14:50 Rojaki, 15:20 Mostovi - Hidak, 15:50 Male sive celice, 16:30 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Posebne zgodbe: ADHD, 17:50 Kumijine živalske zgodbe, Risanka, 17:55 Knjižni molj: Čarodejsko prvenstvo, 18:05 Šef doma s Petro: Veganska lazanja, 18:20 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:05 Film tedna: Percy proti Goljatu, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Sveto in svet, 23:30 Posebne zgodbe: ADHD, 0:00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0:25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 1:20 Napovedujemo

SREDA, 18.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 9:20 Videotrak, 10:30 Dobro jutro, 13:15 Lučka - Pitypang, 14:00 Tisoč let jušne osnove: Kombu - alga, ki povezuje svet, 15:10 Šef doma z Mašo: Mesna štruca v paradiznikovi omaki s cvetačnim pirejem, 15:45 Alpe-Donava-Jadran, 16:30 OdBita pot: Afrika, 16:55 Nova evropska pesmarica - Ponovno skupaj, 18:00 Čez planke: Kefalonija, 19:00 Skrivnost Savdske Arabije, 19:55 Panorama, 20:05 Zdravje, 20:20 Magnet, 20:30 Na utrip srca, 21:30 Žrebanje Lota, 21:35 Snežni angeli, 22:35 Samo en cvet, 23:30 Videonoč

ČETRTEK, 19.01.2023, I. spored TVS

6:25 Odmevi, 7:00 Dobro jutro, Poročila, 10:05 V vrtincu ljubezni, 11:00 TV-izložba, 11:15 Naveza: Odločne, močne in vztrajne, 11:40 TV-izložba, 11:55 Arena, 13:00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13:25 Starodavni gradbeni podvigi: Veliki kitajski zid, 14:20 TV-izložba, 14:35 Slovenci v Italiji: »Moja duša povečuje gospoda«, posnetek božičnega koncerta, 15:05 Brez meja - Határtalan, 15:35 TV-izložba, 15:50 Sobotni krompir, 16:35 TV-izložba, 17:00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17:20 Ugrižnimo znanost, 17:50 Dimitri: Balafon, 17:55 Skrivni vrt: Klemenova dogodivščina, 18:05 Šef doma z Mašo: Najboljše domače pice, 18:25 Vem! 18:57 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 20:00 Tarča, 21:00 Inhumanum: Nasilje, 22:00 Odmevi, Šport, 22:40 Osmi dan, 23:10 Dediščina Evrope: Romeo in Julija, 0:45 Ugrižnimo znanost, 1:15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1:40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Kultura, Vreme, 2:35 Napovedujemo

ČETRTEK, 19.01.2023, II. spored TVS

6:00 Napovedujemo, 8:50 Videotrak, 10:05 Dobro jutro, 12:30 Posebne zgodbe: ADHD, 13:00 Šef doma s Petro: Veganska lazanja, 13:30 Sveto in svet, 14:25 Biatlon (Ž): Sprint, svetovni pokal, 15:35 Hiša nasprotij, 16:20 Živela Koroška! 17:30 Koncert Prifarcev s prijatelji in vejico rožmarina, 19:00 Potovanje po prepovedanem Pakistanu, 19:55 Panorama, 20:05 Znanost in tehnologija, 20:20 Magnet, 20:30 Šport, 22:00 M. Šparemblek: Klošarji, TV balet, 22:10 Slovenska jazz scena: Big Band RTV Slovenija in Štěpánka Balcarová, 22:50 Videonoč

Ptice ujede in sokolarstvo vsako leto predstavljajo v Beltincih

Društvo sokolarjev Pomurja povezuje lastnike in ljubitelje sokolov ter drugih ptic ujed s goj pa je ljubezen do ptic in sploh do narave,« pravi predsednik Društva sokolarjev

V Beltincih vsako leto organizirajo mednarodno srečanje sokolarjev

področja Pomurja, nekaj pa jih je tudi iz sosednjih pokrajin Prlekije in Štajerske. Predseduje jim Dragan Zemljič, sedež pa imajo v Beltincih, kjer vsako leto organizirajo predstavitev ptic ujed in sokolarstva s kulturnim programom, potem pa se podajo na lov s sokoli po okolici vasi. Na tokratnem srečanju, ki so ga organizirali štirinajstič, so se zbrali lastniki sokolov in drugih ptic ujed iz Slovenije, Hrvaške in Avstrije. Dogodek organizirajo v sodelovanju z Zavodom za turizem, kulturo in šport Beltinci in Slovensko zvezo za sokolarstvo in zaščito ptic ujed.

»Vzgoja ptic ujed zahteva veliko truda in znanja, po-

Udeleženci so iz Slovenije in sosednjih držav

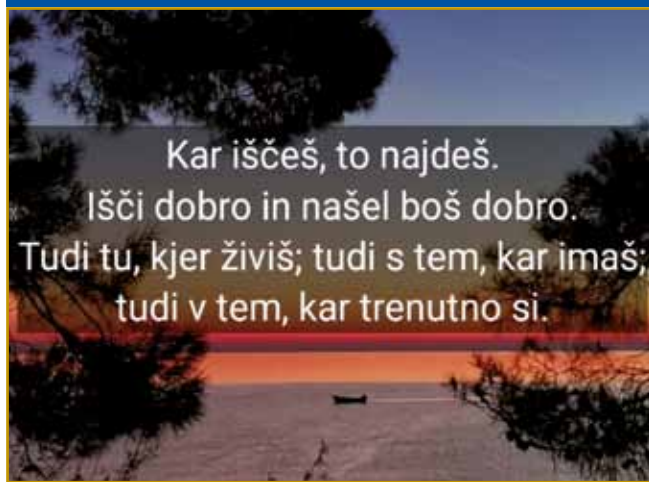
Pomurje Dragan Zemljič in doda: »Z aktivnostmi društva poudarjamo pomen ohranjanja naravnega okolja za življenje ptic, dogodki, ki jih organiziramo, pa so priložnost, da ljudje bolje spoznajo

ptice, o katerih precej slišijo, a jih le malokdaj vidimo od blizu. Človek in ptica sta pred stoletji še bolj kot danes živela v sožitju. Nekatere vrste ptic ujed živijo tudi v naravnem okolju v pokrajini ob Muri in okolici.

Samca. Sicer je za tretjino ptic ujed značilno, da so samice večje od samcev. Ptice ujede pri letu dosežejo veliko hitrost, tudi do 350 kilometrov na uro.

Tekst in fotografiji: Jože Gabor

Misel tedna

Kar iščeš, to najdeš.
Išči dobro in našel boš dobro.
Tudi tu, kjer živiš; tudi s tem, kar imaš;
tudi v tem, kar trenutno si.

NIKA ZA SMEJ

KARČI IDE NA SENJE

Karči je šau na senje maloga pujceka küjpit. Pa si pujceke en čas nagledavle, te pa pravi:

»Tistoga, najbolje maloga mi dajte.«

Pa ga kmet pogledne, pa pijta:

»Pa ka te najbolje maloga küpüvleš? Vej pa isto košta, kak tisti, ka so najbolje močni!«

Pa ga Karči pogledne, pa pravi:

»Njaj me, ka znan ka delan. Gda san se ženo, so pri ženini familiji tri dikline meli. Tan san si tüdi najmenšo zeu, pa je z nje največša prasic gratala!«

MARTA IDE V GALERIJO

Marta je prišla v varaš, pa ide v galerijo gledat razstavo. Pa odi med slikami, pa nekše portrete gleda, te pa naglas pravi:

»Vaj, kak je pa ta ženska na ton portreti grda!«

Pa cuj stauipi en moški, pa ji pravi:

»Ne zamerte gospa, samo tao neje slika, tao je glendalo.«

Pripravila: Simona Rituper

ZVEZA.HU

ZVEZA SLOVENCEV NA MADŽARSKEM
MAGYARORSZÁGI SZLOVÉNEK SZÖVETSÉGE

www.radiomonoster.com

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika vlade, oddelek za narodnosti,
Zveza Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS
za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.hu